

Asia: VN/485/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja terveydenhuoltolain 60 §:n muuttamisesta sekä erikoissairaanhoidon lain 28 ja 29 §:n kumoamisesta (yliopistollisen sairaalan tehtävät)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen jälkeen hyvinvointialueiden ja sitä kautta yliopistollisten sairaaloiden rahoitus siirtyy kunnilta valtiolle. Tässä yhteydessä on syytä tarkastella myös opetus- ja koulutustoiminnan rahoitusta. Kuten lakiesityksen taustamuistiossa todetaan, nykytilanteessa yliopistollisen sairaalan opetus- ja koulutustoiminnassa korostuu hyvin vahvasti lääketieteen ja hammaslääketieteen perusopetus ja erikoistumiskoulutus. Terveydenhuoltolain 59 §:n 1 momentin mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle, jossa on yliopistollinen sairaala (1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle, jossa on yliopistollinen sairaala ja HUS-yhtymälle), korvataan valtion varoista kustannuksia, jotka aiheutuvat lääkäreiden ja hammaslääkäreiden perus- ja erikoistumiskoulutuksesta. Muiden terveydenhuollossa keskeisesti toimivien ammattiryhmien perus- tai erikoistumiskoulutukseen ei vastaavalla tavalla ole toistaiseksi suunnattu valtion rahoitusta, mikä on erityisesti nykyisessä terveydenhuollon ammattilaisten saatavuustilanteessa varsin merkittävä epäkohta.

Tällä hetkellä voimassa olevassa OKM:n rahoitusmallissa eri alojen tutkinnot luokiteltu kerroinluokkiin sen mukaan, millä kertoimella valmistuneesta tutkinnosta tulee rahoitusta. (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:35). Kerroinluokat perustuvat arvioituun opetusresurssimäärään. Ylemmät korkeakoulututkinnot on jaettu kolmeen eri ryhmään. Luokittelussa on huomioitu tutkintojen järjestämisestä aiheutuvia kustannus- ja muita eroja. Luokittelussa psykologian alan tutkinto on luokiteltu alimpaan kerroinryhmään 1. Psykologian alan yliopistotutkinnon tulee ehdottomasti kuulua ehdottomasti ryhmään 3, kuten lääkäreidenkin. Psykologien koulutus sisältää runsaasti lähiopetusta, pienryhmäopetusta ja kliinistä opetusta sekä koulutuksen toteuttamiseen tarvitaan erityistä välineistöä ja tiloja. Lisäksi on huomioitavaa, että muun kliinisen opetuksen lisäksi psykologiksi laillistaminen edellyttää pitkän 5 kuukauden ohjatun harjoittelun. Psykologian opetusresurssit on saatava koulutuksen vaatimuksia vastaavalle tasolle, ja myös psykologien opintoihin kuuluva pakollinen harjoittelu on saatava ministeriöiden rahoittaman koulutuskorvauksen piiriin, jotta harjoittelun rahoitus ei jää yksin hyvinvointialueiden vastuulle, ja

luo valtakunnallisesti eriäviä käytänteitä. Harjoittelupaikkojen mahdollistaminen on erittäin keskeinen tekijä siinä, kuinka psykologeja saadaan valmistumisen jälkeen rekrytoitua kuntasektorille. Lisäksi psykologien erikoistumiskoulutuksen tulee olla opiskelijalle maksutonta vastaavasti kuin lääkärin erikoistuminen ja sosiaalityön erikoistumiskoulutus. Esimerkiksi kliinisen mielenterveyspsykologian erikoistumiskoulutuksen, lasten ja nuorten erikoistumiskoulutuksen sekä neuropsykologian erikoistumiskoulutuksen suorittaneille ammattilaisille on erikoissairaanhoidossa sekä perusterveydenhuollossa suuri tarve kliinisen työn lisäksi myös palveluiden suunnittelu- ja kehittämistehtävissä.

Psykologien koulutuksessa tehdään jo nykyisellään monissa yliopistoissa hyvin tiivistä yhteistyötä yliopistosairaaloiden kanssa sekä perus- ja erikoistumiskoulutuksen suhteen että myös psykologikoulutukseen kuuluvan pakollisen viiden kuukauden harjoittelun toteuttamisessa. Tämä tulisi saattaa näkyväksi myös yliopistosairaaloiden tehtävien määrittelyssä ja rahoituksessa, ja pyrkiä tiivistämään yhteistyötä.

Suomen Psykologiliitto ry katsoo, että esitetty lakimuutos yliopistollisten sairaaloiden toimintaedellytysten tukemisesta on sinänsä kannatettava, mutta se ei valitettavasti korjaa nykyistä epäkohtaa yliopistosairaaloiden opetus-, koulutus- ja tutkimustyötä koskevissa valtion rahoitusmalleissa eri terveydenhuollon ammattihenkilöiden eriarvoisuutta koskien.

Gergov Vera

Suomen Psykologiliitto - Ammattiasioista vastaava psykologi